

Min pappa är sjuk. Ser du mig?

Att barn som är anhöriga till en förälder med allvarlig sjukdom, psykisk ohälsa eller missbruk påverkas är självklart. Likaså om barn upplever våld i familjen eller förlorar en förälder. Du som arbetar i hälso- och sjukvården har ett lagstadgat ansvar att uppmärksamma barnets behov av information, råd och stöd.

Barn påverkas av föräldrars svårigheter

Att vara barn till en förälder med allvarligare svårigheter kan leda till funderingar, oro och att man tvingas ta orimligt ansvar för sig själv eller andra i familjen.

Barnet kan påverkas på olika sätt. Det kan yttra sig som fysiska och psykiska symtom såsom huvudvärk, magont, spänningar i kroppen, ilska, ledsenhet, sömnsvårigheter eller koncentrationssvårigheter. Känslor av skuld och skam är vanligt. Det kan påverka vardagen och hur det går i skolan, möjligheter till fritidsaktiviteter och sociala kontakter.

Vuxna behöver hjälpas åt att se barn

Barn behöver trygga vuxna som bryr sig om hur man har det, som kan berätta vad som händer och se till att vardagen fungerar. Det kan finnas behov av att få prata med någon man litar på om sina känslor och upplevelser. Även om det som är känsligt och svårt.

§

Hälso- och sjukvårdens ansvar för barn som anhöriga

Personal inom hälso- och sjukvården ska särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd när en förälder eller någon annan vuxen barnet varaktigt bor med

- har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, psykisk störning, psykisk funktionsnedsättning eller missbruk av olika slag
- utsätter eller har utsatt barnet eller närstående för våld eller andra övergrepp eller
- oväntat avlider.

Vårdgivaren har ansvar att tillse att det finns processer och rutiner för att uppmärksamma och ge information, råd och stöd till barn som anhöriga till dessa, om det finns behov av det.

5 kap. 7 § hälso- och sjukvårdslagen,
6 kap. 5 § patientsäkerhetslagen

Viktigt att få vara som vanligt

Det är viktigt att livet kan fortsätta så vanligt som möjligt. Någon behöver se till att upprätthålla rutiner för mat, sömn, skola, fritidsaktiviteter och sociala relationer. Det är viktigt att få leka och ha kul, och ibland få en paus från jobbiga känslor.

Ställ frågor om barnen

Även om barnet inte själv är patient har hälso- och sjukvården och dess personal ett ansvar att uppmärksamma barn i behov av information, råd och stöd. Det kan göras genom att vårdpersonalen återkommande undrar hur barnen som finns nära föräldern har det. Genom att ställa frågor om föräldraskapet och hur barnen har det bidrar du till att barnen synliggörs och att deras behov uppmärksammas av föräldern.

Finns det barn
i din närhet?

Hur påverkas
de av det som
händer?

Individuell bedömning av behov

Varje barns och familjs situation är unik och vårdpersonalen måste göra en individuell bedömning av barnets behov av information, råd och stöd. Hänsyn måste tas till barnets bästa, de specifika omständigheterna i familjen och barnets egna förutsättningar utifrån ålder och mognad. Bedömningen behöver ske i samråd med barnets vårdnadshavare och regler om sekretess och tystnadsplikt beaktas.

Information, råd och stöd

Barn har olika behov. Ibland är det tillräckligt att prata med patienten om föräldraskapet, hur barn kan påverkas och stödja föräldern i att själv informera och samtala med barnet om situationen.

Andra gånger behöver vårdpersonalen se till att barnet får information om vad som händer föräldern och vilken hjälp hen får. Ett sätt att involvera och informera barnet kan vara att visa runt på avdelningen där föräldern vårdas och berätta hur det fungerar där.

En del barn behöver specialiserade eller riktade insatser inom eller utanför vården. Vårdpersonalens ansvar är att hänvisa familjen till rätt instans.

socialstyrelsen.se/serdumig